רב דִּינֵי בִּרְכַּת פֵּרוֹת הָאִילָן. וּבוֹ י"ח סְעִיפִים:

א א(א) עַל כָּל (א) פֵּרוֹת הָאִילָן מְבָרֵךְ בִּתְחִלָּה (פ) [א] *בּוֹרֵא * פְּרִי הָעֵץ, (ב) חוּץ מִהַיַּיִן שֶׁמְּבָרֵךְ עָלָיו (ג) בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן, בֵּין חַי (ד) בֵּין ב(ב) מְבֻשָּׁל בֵּין * שֶׁהוּא עָשׁוּי קוֹנְדִיטוֹן (ה) דְּהַיְנוּ שֶׁנּוֹתְנִין בּוֹ (ו) דְּבַשׁ וּפִלְפְּלִין. הַגָּה: וְאִם נִתְעָרֵב יַיִן (ג) [ג] (ז) בְּשָׂכָר, אֲזִלִינַן אַחַר הָרֹב, (ח) *אִם הָרֹב יַיִן (ט) מְבָרֵךְ בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן, (י) *וְאִם הָרֹב שֵׂכָר

א א(א) בְּרָכוֹת ל"ה (ע"א). ב תּוֹסְפוֹת (ד"ה אילימא) וְהָרֹא"ש (פ"ו סי' י) בְּבָבָא בַּתְרָא (צ"ז) [צ"ז] (ע"א) מִירוּשַׁלְמִי דְּשִׁקָלִים (פ"ג ה"ב) וּפְסָחִים (פ"י ה"א).

בַּאֵר הַיטֵב

א (פ) **בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ.** וְאִם הוּא פְּרִי שֶׁרְאוּי לְחוּשׁ שֶׁהַתְלִיעַ, לֹא יְבָרֵךְ עַד שֶׁיִּפְתַּח הַפְּרִי וְיִרְאֶה אִם רְאוּי לַאֲכִילָה. סָפֵק חֲסִידִים (סי' תתמט). וּשְׁלָ"ה (שער האותיות קדושת האכילה כלל ה אות ד) כָּתַב דַּוְקָא בָּאֱגוֹז, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּשְׁאָר פֵּרוֹת, שֶׁאַף אִם הִתְלִיעַ בְּתוֹכוֹ לֹא יְבָרֵךְ לְבַשָּׁלָה בִּשְׁבִיל קְלִפְתּוֹ הַחִיצוֹנָה, עַל כֵּן טוֹב יוֹתֵר לְבָרֵךְ כְּשֶׁהוּא שָׁלֵם. וְנִרְאֶה בְּסֵפֶר אֲלִיָּהוּ רַבָּה (סי"א) שֶׁמְּביא כַּמָּה עִנְיָנִים בְּדֶרֶךְ חֲסִידוּת וּמוּסָר בְּעִנְיְנֵי בְּרָכוֹת]: (ב) **מְבֻשָּׁל.** אַף עַל גַּב דְּלִעְנְיַן יַיִן נָסֵךְ לֹא מִתְנַסֵּךְ, לְעִנְיַן בְּרָכָה אֵין חִלּוּק: (ג) **בְּשָׂכָר.** דַּוְקָא שֵׂכָר תְּאֵנִים, אֲבָל שְׂאָר מַשְׁקִין מִיד שֶׁנִּתְעָרֵב בָּהֶן כָּל כָּךְ עַד שֶׁנִּפְסַד טַעַם הַיַּיִן, מְבָרְכִין שֶׁהַכֹּל, עַיִן מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ג):

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א א(א) **בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ.** עַיִן בְּאֵר הַיטֵב. וְעַיִן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק"א) שֶׁכָּתַב עוֹד טַעַם מִשּׁוּם שֶׁהַשְּׁבִירָה הִוא הַפְּסָקָה דְּוַדַּאי הַחֲתִיכָת לֶחֶם בְּבָרְכַת הַמּוֹצִיא, וְשָׁאם רוֹצֶה לְקַלֵּף הַפֵּרוֹת, שֶׁקּוֹלֵף תְּחִלָּה וְאַחַר כָּךְ מְבָרֵךְ. וּלְפִי זֶה אִם יֵשׁ הַרְבֵּה אֱגוֹזִים שֶׁאֵין לָחֵשׁ שֶׁהִתְלִיעוּ כֻּלָּם, אֵין צָרִיךְ לִשְׁבֹּר כֻּלָּם, אֶלָּא יֵשׁ לְחַלֵּק בֵּין הַהִיא דְּחֲתִיכַת לֶחֶם וּקְלִיפַת הַפֵּרוֹת, דְּיֵשׁ לוֹמַר דִּשְׁבִירָה אֵינוֹ הֶפְסֵק כָּל כָּךְ, עַיִן שָׁם. וְלַעֲנִיוּת דַּעְתִּי יֵשׁ לוֹמַר דַּאֲפִלּוּ תֵּימָא דְּלָאו הֶפְסֵקָה הוּא כָּל כָּךְ, אֵין לַעֲשׂוֹת כֵּן לְכַתְּחִלָּה, דְּגַם טַעַם לְבָרֵךְ כֻּלָּם עַל הַשָּׁלֵם אֵין כָּאן, דִּכְיָון דְּהֶסֵּקָלְפָה לֹא חָזְיָא כְּלָל, בָּתַר פֵּרוֹ אָזְלִינַן, וְהַבְּרָכָה הוּא עַל הַזֶּרַע שֶׁבְּתוֹכוֹ שֶׁרְאוּי לֶאֱכִילָה, וַהֲרֵי הוּא בְּשִׁלְמוּתוֹ. עוֹד כָּתַב שָׁם בְּשֵׁם (שָׁ"ה) [סָדַר בְּרָכוֹת], (רית שחית המים) שֶׁלֹּא יְבָרֵךְ עַל מַאֲכָל אוֹ מַשְׁקֶה שֶׁהוּא חַם אוֹ קַר בְּיוֹתֵר, שֶׁיֵּשׁ לָחֹשׁ לְהֶפְסֵק, עַיִן שָׁם. וְנִרְאֶה שֶׁאִם יוֹדֵעַ שֶׁהַתַּכְשִׁיל חִסֵּר מֶלַח אוֹ תַּבְלִין וְאֵינוֹ מַטְעֵם בִּלְעָדָו, יֵשׁ לְהוֹכִיחַ קֹדֶם בְּרָכָה כְּדֵי שֶׁיְּבָרֵךְ עַל דָּבָר שֶׁהוּא מְחֻבָּל וּמְתֻקָּן לִסְעוּדָה כָּרָאוּי, אֲבָל אִם לֹא שָׁקַד עַל זֶה וְלֹא הוֹכִיחַ קֹדֶם בְּרָכָה כְּדֵי שֶׁיְּבָרֵךְ עַל דָּבָר שֶׁהוּא מְחֻבָּל וּמְתֻקָּן לִסְעוּדָה כָּרָאוּי, אֵין לְהַחְמִיר לְבָרֵךְ עַל מַאֲכָל אוֹ מַשְׁקֶה שֶׁהוּא חַם מְאֹד, וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁאֵין לְהַחְמִיר לְאָכְלוֹ אַחַר שֶׁנִּתְקָרֵר, וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁאֵין לְהַחְמִיר לְבָרֵךְ עַל מַאֲכָל אוֹ מַשְׁקֶה שֶׁהוּא קַר בְּיוֹתֵר, שֶׁיֵּשׁ לָחֹשׁ לְהֶפְסֵק, עַיִן שָׁם. וְנִרְאֶה שֶׁאִם יוֹדֵעַ שֶׁהַתַּכְשִׁיל חִסֵּר מֶלַח אוֹ תַּבְלִין וְאֵינוֹ מַטְעֵם בִּלְעָדָו, יֵשׁ לְהוֹכִיחַ קֹדֶם בְּרָכָה כְּדֵי שֶׁיְּבָרֵךְ עַל דָּבָר שֶׁהוּא מְחֻבָּל וּמְתֻקָּן לִסְעוּדָה כָּרָאוּי, אֵין לְהַחְמִיר לְבָרֵךְ עַל מַאֲכָל אוֹ מַשְׁקֶה שֶׁהוּא חַם מְאֹד, וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁאֵין לְהַחְמִיר לֶאֱכוֹל

הִלְכוֹת בִּרְכַּת הַפֵּרוֹת סִימָן רב

* מְבָרֵךְ שֶׁהַכֹּל (בית יוסף (ד"ה עכ"ל) בשם התשב"ץ (מ"ק סי' פו)): **ב** (ז) [ד] **הַבּוֹרֵא, כָּל זְמַן שֶׁלֹּא הִגִּיעַ** (יא) **לִכְפּוֹל הַלָּבָן מְבָרֵךְ עָלָיו** (יב) **בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה, וּמְשֶׁהוּא כְּפוֹל הַלָּבָן וְאֵילָךְ מְבָרֵךְ עָלָיו בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ.** (יג) **וּמְתוּקָּה שֶׁלֹּא נוֹדַע לָנוּ שֶׁעִיקַּר פִּיטָּתָהּ הַלָּבָן,** (יד) [ד]**לְעוֹלָם מְבָרֵךְ בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה, עַד שֶׁיִּהְיֶה** (טו) **גָּדוֹל בְּיוֹתֵר.** * [ה]**וּשְׁאָר כָּל הָאֵילָן,** (טז) **מְשֶׁיּוֹצִיאוּ פְּרִי מְבָרְכִין עָלָיו בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ, [ו]וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְהֵא** (ה) [ה] **מַר אוֹ** (יז) **עָפוּץ בְּיוֹתֵר** (יח) **עַד שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לַאֲכִילָה אֶפִלּוּ עַל יְדֵי הַדְחָק, דְּאָז** (יט) **אֵין מְבָרְכִין עָלָיו כְּלָל.** הַגָּהּ: וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּעַל חָרוּבִין אֵינוֹ מְבָרֵךְ בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ, (כ) עַד שֶׁיַּרְאֶה בָּהֶן כְּמִין שַׁרְשָׁרוֹת שֶׁל חָרוּבִין, וְכֵן בְּזֵיתִים עַד שֶׁיִּגְדַּל הַנֵּץ סְבִיבָם, וְקֵדֶם לָכֵן (כא) מְבָרֵךְ (כב) בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה, וְכֵן עִקָּר

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ב [ד] הַבּוֹרֵא. עַיִן בְּאֵר הֵיטֵב. וְאִם סְחֵט עֲנָבִים בְּעוֹדָם בֹּסֶר וַעֲשָׂאָם יַיִן מְבָרֵךְ שֶׁהַכֹּל, עַיִן יוֹרֶה דֶּעָה סִימָן (רכ"ג) [קכ"ג] (ס"ח), וּלְדַעַת רַבֵּנוּ מְשֻׁלָּם (הובא בתוס' ע"ז כט: ד"ה א"ר) אֵינוֹ נֶאֱסָר בְּהַנָּאָה עוֹבֵד כּוֹכָבִים שֶׁנָּגְעָה מַיִם, וְאַף שֶׁרַבֵּנוּ תָּם (שם) אוֹסֵר מִשּׁוּם שֶׁאֵין אָנוּ בְּקִיאִים מַהוּ בֹּסֶר וְכֵן הַסְּחִיטוֹת הַפּוֹסְקִים, מִכָּל מָקוֹם לְעִנְיַן בְּרָכָה אֵינוֹ מְבָרֵךְ רַק שֶׁהַכֹּל. וּלְעִנְיַן עֲנָבִים עַצְמָם בְּעוֹדָם בֹּסֶר, עַיִן בְּיָד אֶפְרַיִם מַה שֶּׁכָּתַב בָּזֶה: **[ה] מַר.** עַיִן בְּאֵר הֵיטֵב. וְכֵן כָּתַב בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ד) בְּשֵׁם מַלְבּוּשֵׁי יוֹם טוֹב (סק"ב), וְעַיִן בְּפָנִים מְאִירוֹת חֵלֶק א' סִימָן ס"ה וּבְיָד אֶפְרַיִם מַה שֶּׁכָּתַב בָּזֶה:

בֵּאוּר הַלָּכָה

הַיַּיִן עַל יְדֵי זֶה מִבְּמוּת שֶׁהָיָה מְקֻדָּם וּכְמוֹ הֶהָיא דְּקוּנְדִיטוֹן שֶׁמְּבָאר בִּירוּשַׁלְמִי שֶׁהוּא שְׁלִישׁ דְּבַשׁ וּשְׁלִישׁ פִּלְפֵּלִין הֲרֵי דְּהַיַּיִן הוּא מְעוּט לְגַבֵּי הַבְּשָׂמִים וְהַדְּבַשׁ וַאֲפִלּוּ הָכִי מְבָרְכִין בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן. וְהַטַּעַם, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַשְׁבָּ"א בִּתְשׁוּבָה (ח"ד סי' קמט) **וְהָעִתִּיקוּ הַתַּשְׁבֵּ"ץ** (ח"א סי' פו), שֶׁהֲרֵי עִלְּווּי בּוֹ וְלֹא שִׁיְּךְ בָּזֶה לוֹמַר דְּהַיַּיִן הוּא טָפֵל, דְּאִדְרַבָּה הֵם טְפֵלִים לְגַבֵּי הַיַּיִן לְהַשְׁבִּיחַ טַעֲמוֹ, **וְדִבְרֵי הָרַמְ"א מְיֻרָּי בְּשָׁכַר וְיָצָא זֶה שֶׁאֵין דֶּרֶךְ הָעוֹלָם לְעָרֵב אוֹתָן בְּיַיִן כְּדֵי לְהַשְׁבִּיחַ טַעֲמוֹ, דַּהֲגַם דְּמִשְׁמַע דְּשָׁכַר מְחַזֵּק כֹּחַ הַיַּיִן, מִכָּל מָקוֹם אֵין דֶּרֶךְ הָעוֹלָם לְעָרֵב זֶה כְּדֵי לְהַשְׁבִּיחַ וְלָכֵן לֹא הֲוֵי טָפֵל לְגַבֵּי הַיַּיִן, וְעַל כֵּן תְּלוּי הַדָּבָר בְּרוּבָּא:**

* **מְבָרֵךְ שֶׁהַכֹּל.** עַיִן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"י) **שֶׁהַגְּרָ"א** חוֹלֵק עַל פְּסָק זֶה וְדַעְתּוֹ דִּמְבָרֵךְ בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן, דְּמִזִּיגַת יַיִן בְּשָׂכָר שָׁוֶה לְמִזִּיגַת יַיִן בְּמַיִם וְלֹא אָזְלִינַן בָּזֶה בָּתַר רוּבָּא. **אֲבָל כַּמָּה אַחֲרוֹנִים הֶעְתִּיקוּ דִּבְרֵי הָרַמְ"א לְפְסַק הֲלָכָה,** וְנִרְאֶה דְּלֹא כְּתַב זֶה אֶלָּא דְּרֵי דְּהַיַּיִן הוּא מְעוּט לְגַבֵּי הַבְּשָׂמִים וְהַדְּבַשׁ וַאֲפִלּוּ הָכִי מְבָרְכִין בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן. וְהַטַּעַם, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַשְׁבָּ"א בִּתְשׁוּבָה (ח"ד סי' קמט) **וְהָעִתִּיקוּ הַתַּשְׁבֵּ"ץ** (ח"א סי' פו), שֶׁהֲרֵי עִלְּווּי בּוֹ וְלֹא שִׁיְּךְ בָּזֶה לוֹמַר דְּהַיַּיִן הוּא טָפֵל, דְּאִדְרַבָּה הֵם טְפֵלִים לְגַבֵּי הַיַּיִן לְהַשְׁבִּיחַ טַעֲמוֹ, **וְדִבְרֵי הָרַמְ"א מְיֻרָּי בְּשָׁכַר וְיָצָא זֶה שֶׁאֵין דֶּרֶךְ הָעוֹלָם לְעָרֵב אוֹתָן בְּיַיִן כְּדֵי לְהַשְׁבִּיחַ טַעֲמוֹ, דַּהֲגַם דְּמִשְׁמַע דְּשָׁכַר מְחַזֵּק כֹּחַ הַיַּיִן, מִכָּל מָקוֹם אֵין דֶּרֶךְ הָעוֹלָם לְעָרֵב זֶה כְּדֵי לְהַשְׁבִּיחַ וְלָכֵן לֹא הֲוֵי טָפֵל לְגַבֵּי הַיַּיִן, וְעַל כֵּן תְּלוּי הַדָּבָר בְּרוּבָּא:**

דְּמְבָרֵךְ בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן, דְּמִזִּיגַת יַיִן בְּשָׂכָר שָׁוֶה לְמִזִּיגַת יַיִן בְּמַיִם וְלֹא אָזְלִינַן בָּזֶה בָּתַר רוּבָּא. **אֲבָל כַּמָּה אַחֲרוֹנִים הֶעְתִּיקוּ דִּבְרֵי הָרַמְ"א לְפְסַק הֲלָכָה,** וְנִרְאֶה דְּלֹא כְּתַב זֶה אֶלָּא דְּרֵי דְּהַיַּיִן הוּא מְעוּט לְגַבֵּי הַבְּשָׂמִים וְהַדְּבַשׁ וַאֲפִלּוּ הָכִי מְבָרְכִין בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן. וְהַטַּעַם, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַשְׁבָּ"א בִּתְשׁוּבָה (ח"ד סי' קמט) **וְהָעִתִּיקוּ הַתַּשְׁבֵּ"ץ** (ח"א סי' פו), שֶׁהֲרֵי עִלְּווּי בּוֹ וְלֹא שִׁיְּךְ בָּזֶה לוֹמַר דְּהַיַּיִן הוּא טָפֵל, דְּאִדְרַבָּה הֵם טְפֵלִים לְגַבֵּי הַיַּיִן לְהַשְׁבִּיחַ טַעֲמוֹ, **וְדִבְרֵי הָרַמְ"א מְיֻרָּי בְּשָׁכַר וְיָצָא זֶה שֶׁאֵין דֶּרֶךְ הָעוֹלָם לְעָרֵב אוֹתָן בְּיַיִן כְּדֵי לְהַשְׁבִּיחַ וְלָכֵן לֹא הֲוֵי טָפֵל לְגַבֵּי הַיַּיִן, וְעַל כֵּן תְּלוּי הַדָּבָר בְּרוּבָּא:**

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הָעִקָּר. וְעַיִן בְּבֵאוּר הַגְּרָ"א שֶׁדַּעְתּוֹ לְדִינָא דְּגַם בְּעִנְיָנֵנוּ שָׁוֶה לְמִזִּיגַת יַיִן בְּמַיִם: **ב** (יא) **[ב]כְּפוֹל הַלָּבָן.** בְּגָדְלוֹ: (יב) **בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה.** דְּכָל דָּבָר שֶׁגָּדֵל עַל הָאִילָן וְאֵינוֹ עִקַּר הַפְּרִי, בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה [טור]: (יג) **וּמְתוּקָּה שֶׁלֹּא נוֹדַע וְכוּ'.** שֵׁשׁ כַּמָּה מִינִים גְּדוֹלִים וּקְטַנִּים: (יד) **[ד]לְעוֹלָם מְבָרֵךְ וְכוּ'.** מְשׁוּם דְּבִדִיעֲבַד אִם בֵּרַךְ בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה עַל פְּרִי הָעֵץ יָצָא, כְּדִלְקַמָּן בְּסִימָן ר"ו (ס"א). וּמִכָּל מָקוֹם בִּכְגוֹן זֶה אֵין לָאֵכֹל מֵהֶם כְּשִׁעוּר שֶׁחַיָּב בְּבָרָכָה אַחֲרוֹנָה, אֶלָּא בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה, כֵּיוָן שֶׁהוּא סָפֵק אִם יְבָרֵךְ אַחֲרֵיהֶם מַעַיִן שָׁלֹשׁ אוֹ בּוֹרֵא נְפָשׁוֹת רַבּוֹת [אָבָל הָעוֹזֵר וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ד)]: (טו) **גָּדוֹל בְּיוֹתֵר.** וְאִם לְפִי מַרְאִית עַיִן כְּבָר נִגְמַר בְּשׁוּלּוֹ, (טז) אֵין נַפְקָא מִנָּהּ כְּלָל בְּגָדְלוֹ, וּבְכָל אֹפֶן מְבָרֵךְ עָלָיו בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ, וְכֵן אִם הַחֲרָצָנִים שֶׁלָּהֶם (טז) נִרְאֶה מִבַּחוּץ, בְּוַדַּאי הוּא קָרוֹב לְהִתְבַּשֵּׁל וּמְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ לְכַלַּי עָלְמָא: (טז) **מְשֶׁיּוֹצִיאוּ פְּרִי.** אַף עַל גַּב שֶׁהֵם עֲדַיִן (יז) קְטַנִּים בְּיוֹתֵר: (יז) **עָפוּץ.** חָמוּץ: (יח) **עַד שֶׁאֵינוֹ רָאוּי וְכוּ'.** מְבֹאָר מִזֶּה דְּאִם עַל כָּל פָּנִים נֶאֱכָלִים עַל יְדֵי הַדְּחָק, אַף עַל גַּב שֶׁחֲמוּצִים וּמָרִים הֵם כְּדָרְכָּן פֵּרוֹת בְּקַטְנוּתָם, אֲפִלּוּ הָכִי מְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם בְּרָכָתָם הָרְאוּיָה. וּבְחַיֵּי אָדָם (ח"א כלל נא ס"ז) וְכֵן בְּסֵפֶר עוֹלְלוֹת אֶפְרַיִם (דיז ז) [א]פָּקְפְּקוּ בְּדִין זֶה, וְדַעְתָּם דִּבְכִגוֹן זֶה אֵינוֹ מְבָרֵךְ אֶלָּא שֶׁהַכֹּל, (יח) אִם לֹא שֶׁבִּשְׁלָן אוֹ שֶׁמִּתְקָן בְּאוֹר דְּאָז מְבָרֵךְ עָלָיו בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ, כֵּיוָן שֶׁהוּא פְּרִי בְּעַצְמוֹ אֶלָּא שֶׁצָּרִיךְ תִּקּוּן: (יט) **אֵין מְבָרְכִין עָלָיו כְּלָל.** דְּכִעֵץ בָּעֲלְמָא חָשִׁיב. (יט) וַאֲפִלּוּ מִתְקָן עַל יְדֵי אוֹר גַּם כֵּן אֵין מְבָרֵךְ עָלָיו רַק שֶׁהַכֹּל, וּכְדִין גַּרְעִינִין שֶׁמִּתְקָן לְקַמָּן בְּסָעִיף ג'. כָּתַב בְּחַיֵּי אָדָם (שם) דִּלְפִי זֶה מִינֵי פֵּרוֹת שֶׁמְּרַקְּחִין וּמְטַגְּנִין בִּדְבַשׁ וְכֵיוָצֵא בָּזֶה בְּעוֹדָם קְטַנִּים מְאֹד, אִם לֹא הָיוּ רְאוּיִין לֶאֱכֹל קֹדֶם רְקוּחָן כְּלָל, אֵין מְבָרְכִין עֲלֵיהֶם כִּי אִם שֶׁהַכֹּל לְאַחַר רְקוּחָן. וְעַיִן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה ושאר) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ לְעִנְיַן תַּפּוּחִים: (כ) **עַד שֶׁיַּרְאֶה בָּהֶן וְכוּ'.** דְּאָז חָשִׁיב פְּרִי. אֲבָל כָּל זֶה גַּם כֵּן דַּוְקָא אִם לֹא הָיוּ מָרִים בְּיוֹתֵר וְכַנַּ"ל: (כא) **מְבָרֵךְ וְכוּ'.** וְכֵן הַסְּכִים הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק"ו) וְהַגְּרָ"א. וְעַיִן שָׁם בְּבֵאוּר הַגְּרָ"א שֶׁמַּחְמִיר עוֹד יוֹתֵר בְּעִנְיָן זֶה כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּבֵאוּר הֲלָכָה (שם): (כב) **בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה.** הַיְנוּ אֲפִלּוּ

שַׁעַר הַצִּיּוּן

מַחְלָה, עַיִן שָׁם. וְהִנֵּה הַמְעַיֵּן בְּתַשְׁבֵּ"ץ גּוּפֵיהּ (ח"א סי' פו) יִרְאֶה דַּעְתּוֹ דְּאַף לְעִנְיַן מָגֵּן בְּיַיִן מֵהֲנִי כְּשֶׁהָיָה מִתְּחִלָּה רֹב שָׁכָר, דְּהַיַּיִן נִתְבַּשֵּׁל בְּרֹבָא, נִרְאֶה דְּסִבָּרָתוֹ דָּרֵךְ בְּיַיִן אֲסוּר לְבַשֵּׁל, אֲבָל בְּיַיִן הַתּוּר כֵּיוָן שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל בְּרֹבָא שׁוּב אֵין שָׁם יַיִן עָלָיו וְאֵין אוֹסֵר אַחַר כָּךְ בְּמֵגַּע עַכּוּ"ם. אָכֵן אָנֵן לְדִינָא לֹא קַיְימָא לַן הָכִי, כְּמִבֹּאָר בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן קכ"ג סָעִיף ח' בְּהַגְּהָ"ה דְּעַל כָּל פָּנִים צָרִיךְ ששה נִגּוּד, וְאִם לָאו שָׁם יַיִן עָלָיו: **ב** (מו) מַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ח) דִּלְא כְּמִשְׁמָעוּת הַב"ח (ס"א), וְכֵן כָּתַב בְּסֵפֶר עוֹלְלוֹת אֶפְרַיִם לְהַגָּאוֹן רַבִּי זַלְמָן מַרְגָּלִיּוֹת (דיז ז), עַיִן שָׁם: (מז) **דַּאֲפִלּוּ לְדַעַת הַפָּנִים מְאִירוֹת** (ח"א סי' סה) וְהַגְּרָ"א דְּחוֹלְקִים עַל פְּסַק הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ וּכְבֵאוּר לְהוּ דְּשִׁיעוּרָא דְּפוֹל הַלָּבָן לֹא שִׁיְּךְ רַק לְעִנְיַן אִסּוּר קְצִיצַת אֵילָנוֹת בְּשִׁבְיעִית וְלֹא לְעִנְיַן בְּרָכָה, דִּלְבְרָכָה בְּעִנְיַן דַּוְקָא עַד שֶׁיִּגְדַּל לְעוֹנַת הַמַּעֲשְׂרוֹת, הֲלָא בְּשִׁעוּר זֶה הִגִּיעַ לְעוֹנַת הַמַּעֲשְׂרוֹת, וְכִדְאִיתָא בְּרַמְבַּ"ם פֶּרֶק ב' מֵהִלְכוֹת מַעֲשֵׂר הֲלָכָה ה', עַיִן שָׁם. **וְאִפְשָׁר דְּאָז יוֹכֵל לְבָרֵךְ שֶׁהַכֹּל,** אֲפִלּוּ לְדַעַת הַפָּנִים מְאִירוֹת **לְקַמָּן בְּסִימָן רכ"ה סָעִיף ג'** בְּהַגְּהָ"ה, כֵּיוָן שֶׁהִיא חֲשׁוּבָה פְּרִי לְעִנְיַן מַעֲשֵׂר, וְלֹא מַצַּט הָרַמְ"א רַק שֶׁיִּעוּרָא דְּפוֹל הַלָּבָן: (מ) פּוֹסְקִים: (מ) **וּלְדַעַת הַפָּנִים מְאִירוֹת** (שם) **וְהַגְּרָ"א דְּלֹא הֲוֵי פֵּירָא לְעִנְיַן בְּרָכָה עַד שֶׁיַּגִּיעַ לְעוֹנַת הַמַּעֲשְׂרוֹת מִסְתַּבְּרָא דַּאֲפִלּוּ מִתְקָן אֵינוֹ מוֹעִיל:** (מ) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ה) בְּשֵׁם אַחֲרוֹנִים. **וּבְסֵפֶר עוֹלְלוֹת אֶפְרַיִם** (שם) **חוֹלֵק עַל זֶה, וְדַעְתּוֹ דְּכָל שֶׁאוֹכֵל גּוּף הַפֵּרוֹת לֹא אִכְפַּת לַן בְּמֵה שֶׁהִיא מִתְּחִלָּה מָרִים, אֶלָּא כָּל שֶׁהַגּוּף רָאוּיִין לֶאֱכִילָה עַכְשָׁו עַל יְדֵי שֶׁיִּתְקַן בְּאֵיזֶה דָּבָר מִבְּרָךְ עָלָיו בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ, וְלֹא דָּמֵי לְגַרְעִינִין.** וְהִנֵּה בְּבֵאוּר הַגְּרָ"א בְּסָעִיף ג' דְּבוּר הַמַּתְחִיל וְאִם מִשְׁמַע גַּם כֵּן דְּסָבִירָא לֵיהּ כְּסִבָּרָתוֹ, דַּאֲפִלּוּ בְּגַרְעִינִין מָרִים סְבִירָא לֵיהּ שָׁם לְדַעַת הַתּוֹסָפוֹת (ברכות לו: ד"ה קליפי) דְּמִהֲנֵי מִתּוֹךְ לְבָרֵךְ עָלָיו בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ, אֶלָּא דְּמִצַּד אַחֵר לֹא נוֹכַל לְבָרֵךְ בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ לְדַעַת הַגְּרָ"א אֲפִלּוּ בְּלֹא הָיוּ מָרִים, דְּהָא הוּא סְבִירָא לֵיהּ דְּכַעֲנִין דַּוְקָא שִׁיְּעִיעוּ לְעוֹנַת הַמַּעֲשְׂרוֹת אָז חָשִׁיב פְּרִי:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבשו"ע הרב (ס"ד) כתב כלשון השו"ע. **ב]** וּבשו"ע הרב (ס"ג-ד) כתב כהשו"ע.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah